

ASISKO FRANTZISKOREN ETA LAGUNEN LORETZOAK

Arantzazu Argitaletxeak argitaratu berria du Asisko Frantziskoren eta Lagunen Loretxoak euskaraz, obra klasi-koa frantziskotar mugimenduan eta espiritualitatean, eta obra oso adierazgarria Italiako literaturaren hasieran ere.

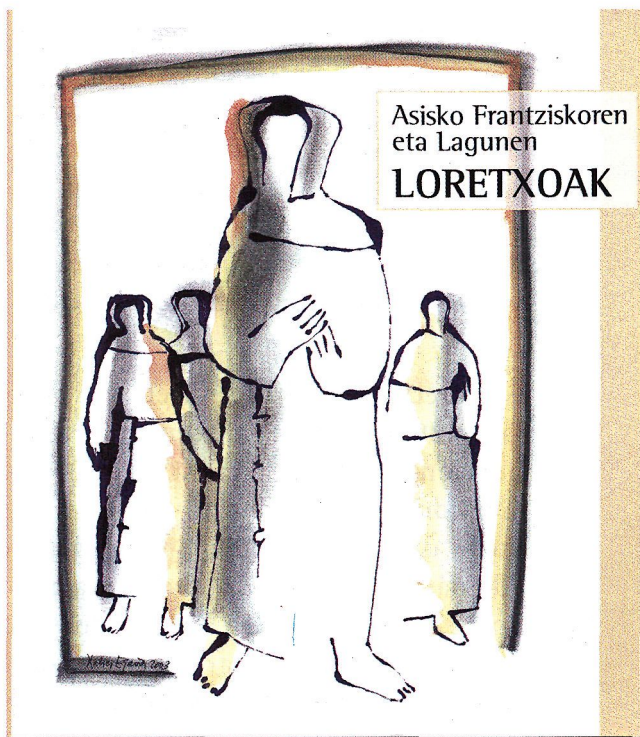
Fernando Uribek, Frantziskotar Mugimenduaren hasierako historian aditua denak, honela deskribatzen du Loretxoak –Fioretti– liburua: “Se trata de un conjunto de episodios relacionados con la vida de Francisco y sus primeros hermanos narrados en forma

pintoresca y atractiva por su vivacidad, lo cual le ha merecido la simpatía de incontables lectores a lo largo de los siglos”.

Hainbat eta hainbat itzulpen izan ditu obrak hizkuntza askotara. Euskarazko itzulpen eta argitalpenetan ez da lehen oraingo hau. 1923an Jose Maria Azkue frantziskotarrak argitaratu zuen Aita Prantzisko dontsuaren ta bere Prailien Loratuak, Jose Adrian Lizarralde, Arantzazuko historialariaren sarrera eta guzti. Orain dela bi urte argitaratu zuen

Arantzazu argitaletxeak berak Asisko Frantzisko – Asisko Klara liburu mardula, bi santuen idatziekin batera San Frantziskoren inguruko Erdiaroko lehen “Biografiak” –“Frantziskotar Iturriak”– biltzen dituen, eta horien artean Loretxoak ere bai.

Oraingoan obra ospetsuaren aparteko edizioa eskaintzen digu Arantzazuk. Bestelako Frantziskotar Iturrietatik aparte gorputz bat osatzen du bere baitan –Anai Egidio eta Anai Junipero-ren Bizitzarekin batera–. Jose Luis Zurutuzak –Arantzazu aldizkariaren irakurleek oso ezaguna duten fraideak– egin du obraren itzulpen

Asisko Frantziskoren
eta Lagunen
LORETZOAK

dotorea, bizia eta atsegina, jatorrizko testuaren xarma ondo gordez.

Ba du, ordea, bestelako apartekotasunik edizio honek. Xabier Egaña pintorearen marrazki ugariz jantzita, apainduta, eta argituta dator, batetik; eta, bestetik, Bernardo Atxaga euskal idazleak egin du liburuaren “aurkezpena” –Francesco–, eta Xabier Garrido, frantziskotar espiritualitatean eta bereziki Loretxoak liburuan aditua denak, idatzi du sarrera –Loretxoak–.

Loretxoetako gertakariak –kondairak– irakurriz honela ikusten du Bernardo Atxagak Asisko Frantzisko: “...bere (Frantziskoren) bizitzako pasarte askok irribarrea sortzen digute. Betiere, airean dabilela ematen du Francescok, ez duela pisatzen, txori bat dela, tximeleta bat. Eta bere lehen hamabi dizipulu haietako gehienak, berdin. (...). Beraz, espirituaren garaipena

sakrifizioaren eta ukazioaren bitartez, baina alaitasunaren enblemapean”.

Xabier Garridok, berriz, gaur-gaurko gizon-emakumeentzako desafiotzat jotzen du XIV. mendean idatzitako liburu hau: “Loretxoak liburuak erronka garbia jotzen dio gaur egungo kontzientziari; titulutik bertatik hasita –benetan bitxia– eta kontakizunen mamiarekin jarraituz, ez baita ikusten hor zer den historiazkoa eta zer alegiazko edo legendazkoa. “Espiritu” bat dago, ordea, Loretxoetan, bakarra, mugaezina, logikaren gainetik dagoena, apala, ausarta, argia, Ebanjelioko ‘Zorionbideen’ berri duenak baka-rik ezagutzen duena”.

Espiritualitate sakoneko obra izatearekin batera literatura altuko obra da, ordea, Loretxoak liburua, Garridok berak dioenez: “Miraria dira Loretxoak, mirari poetikoa. (...) Horrelakorik idatzi izan duenak bazekien, bai, kondairak kontatzen. Luma apartekoa zuenen batek idatzi ditu horiek (...). Halaxe da, zeren Loretxoak liburuak behinola galdutako paradisu mina suspertzen baitigu. Horrelaxe sortu ziren kontakizunik ederrenak herri guztien literatur tradizioetan”.

Loretxoen 77 kapitulu eta narrazio laburretan barna, Egañaren irudi zoragarrien laguntzaz eta Atxagaren eta Garridoren interpretazio gidaritzaz eta guzti, dantza trazeendente baten gidoia edo partitura grafiko modukoa aurkituko du liburua eskuetan hartzen duenak: Libertatearean dantzarena, non izadi osoak –piztiak eta abereak, hegaztiak eta

arrainek, zuhaitzek eta iturriek, izarrek eta ilargiak, erregeek eta morroiek eta tankera guztietako gizon-emakumeek, eta aingeruek eta deabruak ere bai-hartzen baitute parte bizia, Asisko Frantzisko eta Lagunak protagonista direla.

PAULO

AGIRREBALTZATEGI

Asisko Frantzisko eta Lagunen Loretxoak,
(184 or, 24 x 22), Arantzazu EF, 2003.

Nahi duenak, 17 Eurotan eskura dezake:

Arantzazuko dendan nahiz

bestelako liburu-dendetan;

edo honako helbidera eskatuz:

Arantzazu EF

Ategorrieta Hiribidea 23, 1 esk.

20013 Donostia.

Tel. 943289617

Asisko Frantziskoren eta lagun-
nen Loretxoak –“Florecillas de
Francisco de Asís y sus Compañeros”–, en la nueva edición
euskérica que nos ofrece la Edi-
torial Arantzazu, va animada,
ilustrada y enriquecida con ale-
gres, graciosos y expresivos
dibujos del pintor Xabier Egaña;
lleva un prólogo del escritor
vasco Bernardo Atxaga y una
introducción de Xabier Garrido,
especialista en temas de franciscanismo y en particular de las
Florecillas, sobre las cuales acaba de publicar un libro.

Quien conoce ya los relatos de
las Florecillas –“Fioretti”–, y
aunque no pueda leer la sabrosa
traducción euskérica, hecha por
J. L. Zurutuza, hallará en esta
edición una especie de guión o
partitura gráfica, fácilmente
comprensible, de una danza
trascendente: Danza de la liber-
tad, en cuya interpretación
toma parte activa la naturaleza
entera –animales, aves, agua,
viento y astros, y humanos de
todo tipo–, y en la que Francis-
co de Asís y sus compañeros son
los protagonistas.